Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Ornitologia miejska
Prowadzący	Piotr Matyjasiak, Maciej Fuszara
Wydział	Wydział Biologii i Nauk o Środowisku
Kierunek	Biologia
Poziom studiów	II stopień
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Moduł specjalnościowy/ścieżka *(jeśli dotyczy)*	Nie dotyczy
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	Nauki biologiczne
Przedmiot obowiązuje od roku akademickiego	2025/2026
Rok studiów	I-II
Semestr	II, IV
Język wykładowy	Polski
Status przedmiotu *(obowiązkowy, obowiązkowy z grupy do wyboru)*	Do wyboru
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (*symbole*)	BI2_W09 BI2_U07, BI2_K02
Rodzaj zajęć *(wybór z listy*)*	Wykład, ćwiczenia
Liczba godzin	Wykład: 15h; Ćwiczenia: 15h
Liczba ECTS	Wykład: 1; Ćwiczenia: 2
Wymagania wstępne	Znajomość zoologii i ekologii na poziomie I stopnia studiów
Opis i cele przedmiotu	Celem kursu jest zapoznanie studentów z problematyką różnorodności gatunkowej ptaków w środowisku miejskim, ich adaptacjami do warunków miasta oraz metodami monitoringu i ochrony populacji ptaków miejskich. Podczas zajęć studenci zdobywają wiedzę teoretyczną na temat ekologii, zachowania się i biologii rozrodu ptaków w miastach, a także praktyczne umiejętności w zakresie identyfikacji gatunków, prowadzenia obserwacji terenowych oraz analizy danych ornitologicznych. Kurs przygotowuje studentów do samodzielnego planowania i realizacji projektów badawczych oraz działań ochronnych dotyczących awifauny miejskiej, z uwzględnieniem współczesnych wyzwań związanych z urbanizacją i ochroną bioróżnorodności.

Prawa autorskie do sylabusa przysługują UKSW. Sylabus może być wykorzystywany jedynie dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywających się w UKSW, korzystanie z niego w innych celach wymaga zgody UKSW.

Treści programowe – wykład

	Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
1.	W1. Wprowadzenie do ornitologii miejskiej. Historia badań nad ptakami miast. Znaczenie bioróżnorodności w środowisku miejskim.	1
2.	W2-3. Siedliska ptaków w mieście – struktura i funkcje. Specyfika miejskich zielonych terenów (parków, lasów miejskich, ogrodów działkowych, cmentarzy i zabudowy jako siedlisk dla ptaków.	2
3.	W4-5. Adaptacje morfologiczne i behawioralne ptaków miejskich. Mechanizmy przystosowawcze do życia w warunkach miasta. Zmiany w cyklach życiowych, strategiach pokarmowych.	2
4.	W6-7. Wpływ urbanizacji na populacje ptaków.	2
5.	W8-9. Metody badań ptaków miasta.	2
6.	W10. Migracje i sezonowość w środowisku miejskim.	1
7.	W11. Interakcje ptaków miejskich z ludźmi. Współistnienie, konflikty pomiędzy ptakami a społecznościami miejskimi. Rola edukacji ekologicznej.	1
8.	W12-13. Strategie ochrony i zarządzania populacjami ptaków w miastach.	2
9.	W14-15. Przegląd przykładów lokalnych i międzynarodowych inicjatyw ochronnych oraz analiza zarządzania siedliskami miejskimi z myślą o zachowaniu i odbudowie populacji ptaków.	2
	Łącznie godzin:	**15**

Treści programowe – ćwiczenia

	Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
1.	C1-2. Analiza danych o procesach populacyjnych u ptaków miejskich.	2
2.	C3-4. Porównanie metod inwentaryzacji i monitoringu ptaków miejskich.	2
3.	C5-6. Planowanie projektu inwentaryzacji i monitoringu ptaków miejskich.	2
4.	C7-8. Analiza czynników kształtujących dynamikę populacji i biologię rozrodu ptaków miejskich.	2
5.	C9-10. Planowanie projektu badawczego dotyczącego dynamiki populacji i biologii rozrodu ptaków miejskich.	2
6.	C11-12. Projektowanie planu ochrony ptaków miejskich.	2
7.	C13-14. Przedstawienie wyników samodzielnie wykonanych projektów badawczych.	2
8	C15. Kolokwium	1
	Łącznie godzin:	**15**

Prawa autorskie do sylabusa przysługują UKSW. Sylabus może być wykorzystywany jedynie dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywających się w UKSW, korzystanie z niego w innych celach wymaga zgody UKSW.

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Symbol efektu	**Kierunkowe efekty uczenia się** *(zgodne z programem na BIPUKSW)* ***Absolwent…*** *(zna i rozumie/potrafi/jest gotów)*	**Opis przedmiotowych efektów uczenia się** *Student...* *(wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt)* ***Student…***	**Sposoby weryfikacji efektów uczenia się** *(np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy..)*
BI2_W09	Absolwent zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji: ekonomiczne, społeczne, prawne i etyczne związane z naukami biologicznymi, zna formy pozyskiwania funduszy na badania i zasady tworzenia projektów badawczych.	1. Student opisuje fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, związane z funkcjonowaniem populacji ptaków w środowiskach miejskich (W1-15) 2. Student wymienia formy finansowania badań ptaków orz omawia zasady tworzenia projektów badawczych i aplikacyjnych w zakresie ornitologii miejskiej (W12-15)	Egzamin
BI2_U07	Absolwent potrafi na podstawie posiadanej wiedzy, dokonać analizy procesu lub zjawiska. Odniesienie do PRK: P7S_UW	1. Student analizuje procesy i zjawiska zachodzące w populacjach ptaków miejskich, w tym wpływ urbanizacji, fragmentacji siedlisk i presji antropogenicznej na ich liczebność, strukturę i zachowanie (C1-8, 15). 2. Student interpretuje zależności między cechami środowiska miejskiego a rozmieszeniem i liczebnością ptaków, wykorzystując podstawową wiedzę ekologiczno-ornitologiczną (C1-8, 15). 3. Student porównuje procesy zachodzące w środowisku miejskim i pozamiejskim, identyfikując mechanizmy warunkujące różnice	Kolokwium pisemne, raport z wykonanego projektu

Prawa autorskie do sylabusa przysługują UKSW. Sylabus może być wykorzystywany jedynie dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywających się w UKSW, korzystanie z niego w innych celach wymaga zgody UKSW.

		w funkcjonowaniu zespołów ptaków (C1-8, 15).	
BI2_K02	Absolwent jest gotów do zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu.	1. Student konsultuje się z prowadzącym lub ze specjalistami w przypadku trudności z interpretacją wyników badań ornitofauny miasta (C1-4,7-8). 2. Student rozumie znaczenie wiedzy eksperckiej w rozwiązywaniu złożonych problemów z zakresu ornitologii miasta i potrafi wskazać sytuacje wymagające wsparcia merytorycznego (C1-14).	Raport z wykonanego projektu

Metody dydaktyczne

(*dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się*)

Wykłady:
- wykład dyskusyjny – połączony z bezpośrednią aktywnością słuchaczy, skierowaną na rozwiązanie problemów teoretycznych lub praktycznych. Ma on na celu zaktywizowanie słuchaczy i skłonienie ich do dyskusji omawianych treści.
- prezentacja w PowerPoint, rzutnik, ekran, tablica suchościeralna.

Ćwiczenia:
- praca nad projektem, studium przypadku, dyskusja okrągłego stołu, burza mózgów;
- rzutnik, ekran, tablica suchościeralna;
- zajęcia terenowe.

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Wykłady

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	15	17/0,68
	udział w zaliczeniach poza zajęciami	2	
	udział w konsultacjach		
praca własna	przygotowanie do zajęć *(czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...)*	3	8/0,32 ECTS
	przygotowanie do zaliczenia *(np. czytanie, prezentacja, projekt, ...)*	5	

Prawa autorskie do sylabusa przysługują UKSW. Sylabus może być wykorzystywany jedynie dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywających się w UKSW, korzystanie z niego w innych celach wymaga zgody UKSW.

Ćwiczenia

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	15	15/0,6 ECTS
	udział w zaliczeniach poza zajęciami	0	
	udział w konsultacjach	0	
praca własna	przygotowanie do zajęć *(czytanie, praca pisemna, tłumaczenie, ...)*	5	35/1,4 ECTS
	przygotowanie do zaliczenia *(np. czytanie, prezentacja, projekt, ...)*	30	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Na ocenę końcową z przedmiotu składają się:
Wykład:
- wynik egzaminu końcowego
Student może podejść do egzaminu po zaliczeniu ćwiczeń.

skala ocen:

procent	ocena
≤ 50,0	2
50,1-59,9	3
60-69,9	3,5
70-79,9	4
80-89,9	4,5
90-100	5

Kodeks honorowy:
1. Każdy student pracuje samodzielnie podczas egzaminu.
2. O przypadkach ściągania, podpowiadania itp. należy niezwłocznie poinformować prowadzącego zajęcia.
3. Student może podejść do egzaminu po zaliczeniu ćwiczeń.

Ćwiczenia:
Kryteria oceny projektu:
a. Temat wykonanego projektu musi być zgodny z zatwierdzonym zakresem lub listą tematów. Brak spełnienia tego warunku = ocena niedostateczna, niezależnie od pozostałych elementów.

b. Treść merytoryczna (0-1 pkt).
Ocenie podlega:

Prawa autorskie do sylabusa przysługują UKSW. Sylabus może być wykorzystywany jedynie dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywających się w UKSW, korzystanie z niego w innych celach wymaga zgody UKSW.

- poprawność merytoryczna;
- wybór i krytyczna ocena źródeł informacji;
- zgodność z aktualną wiedzą;
- integracja wiedzy z różnych działów biologii;
- logiczna struktura treści;
- właściwe użycie terminologii.

1 pkt – treść poprawna i dobrze uporządkowana, źródła prawidłowo dobrane;
0,5 pkt – liczne nieścisłości lub uproszczenia;
0 pkt – treść w większości niepoprawna.

c. Forma projektu (0-1 pkt).
Ocenie podlega:
- czytelność ilustracji;
- właściwe wykorzystanie grafiki (ilustracji/rysunków);
- dostosowanie formy do limitu objętości.

1 pkt – projekt przejrzysty i dobrze zaprojektowany;
0,5 pkt – istotne uchybienia (np. nadmiar tekstu, brak adekwatnych grafik);
0 pkt – forma utrudnia odbiór treści.

d. Odpowiedzi na 3 pytania dotyczące treści projektu (0–3 pkt).
Ocenie podlega:
- poprawność merytoryczna odpowiedzi;
- umiejętność logicznego wyjaśniania zagadnień.

3 pkt – poprawne odpowiedzi na wszystkie 3 pytania;
2 pkt – poprawne odpowiedzi na 2 pytania;
1 pkt – poprawna odpowiedź na 1 pytanie;
0 pkt – brak poprawnych odpowiedzi.

e. Ocena za projekt jest pochodną sumy uzyskanych punktów wg skali:

Suma punktów	ocena
≤ 2	2
3	3
3,5	3,5
4	4
4,5	4,5
5	5

Ocena z kolokwium pisemnego:
Skala ocen:

procent	ocena
≤ 50,0	2
50,1-59,9	3
60-69,9	3,5
70-79,9	4
80-89,9	4,5
90-100	5

Obecność na ćwiczeniach obowiązkowa.

Prawa autorskie do sylabusa przysługują UKSW. Sylabus może być wykorzystywany jedynie dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywających się w UKSW, korzystanie z niego w innych celach wymaga zgody UKSW.

Efekty uczenia się w obszarze wiedzy:
Ocena 3 (dst): student w ograniczonym stopniu zna i rozumie podstawowe dylematy współczesnej cywilizacji związane z funkcjonowaniem ptaków w miastach; w podstawowym zakresie rozumie zasady tworzenia projektów badawczych i aplikacyjnych w ornitologii miejskiej.
Ocena 4 (db): student w przeciętnym stopniu zna i rozumie dylematy współczesnej cywilizacji związane z funkcjonowaniem populacji ptaków w środowiskach miejskich; poprawnie omawia zasady tworzenia projektów badawczych i aplikacyjnych w ornitologii miejskiej.
Ocena 5 (bdb): student w pełni zna i rozumie złożone dylematy współczesnej cywilizacji dotyczące funkcjonowania ptaków w miastach; kompleksowo i krytycznie omawia zasady tworzenia projektów badawczych i aplikacyjnych w zakresie ornitologii miejskiej.
Przy ocenianiu brana jest pod uwagę średnia dla efektów przedmiotowych w zakresie wiedzy.

Efekty uczenia się w obszarze umiejętności:
Ocena 3 (dst): student w ograniczonym stopniu analizuje procesy i zjawiska zachodzące w populacjach ptaków miejskich, w tym wpływ urbanizacji, fragmentacji siedlisk i presji antropogenicznej na ich liczebność, strukturę i zachowanie; interpretuje zależności między cechami środowiska miejskiego a rozmieszeniem i liczebnością ptaków, wykorzystując podstawową wiedzę ekologiczno-ornitologiczną; porównuje procesy zachodzące w środowisku miejskim i pozamiejskim, identyfikując mechanizmy warunkujące różnice w funkcjonowaniu zespołów ptaków
Ocena 4 (db): student na dobrym poziomie analizuje procesy i zjawiska zachodzące w populacjach ptaków miejskich, w tym wpływ urbanizacji, fragmentacji siedlisk i presji antropogenicznej na ich liczebność, strukturę i zachowanie; interpretuje zależności między cechami środowiska miejskiego a rozmieszeniem i liczebnością ptaków, wykorzystując podstawową wiedzę ekologiczno-ornitologiczną; porównuje procesy zachodzące w środowisku miejskim i pozamiejskim, identyfikując mechanizmy warunkujące różnice w funkcjonowaniu zespołów ptaków
Ocena 5 (bdb): student na wysokim poziomie analizuje procesy i zjawiska zachodzące w populacjach ptaków miejskich, w tym wpływ urbanizacji, fragmentacji siedlisk i presji antropogenicznej na ich liczebność, strukturę i zachowanie; interpretuje zależności między cechami środowiska miejskiego a rozmieszeniem i liczebnością ptaków, wykorzystując podstawową wiedzę ekologiczno-ornitologiczną; porównuje procesy zachodzące w środowisku miejskim i pozamiejskim, identyfikując mechanizmy warunkujące różnice w funkcjonowaniu zespołów ptaków

Efekty uczenia się w obszarze kompetencji społecznych:
Ocena 3 (dst): student w ograniczonym stopniu konsultuje się z prowadzącym lub ze specjalistami w przypadku trudności z interpretacją wyników badań ornitofauny miasta; rozumie znaczenie wiedzy eksperckiej w rozwiązywaniu złożonych problemów z zakresu ornitologii miasta i potrafi wskazać sytuacje wymagające wsparcia merytorycznego
Ocena 4 (db): student na dobrym poziomie konsultuje się z prowadzącym lub ze specjalistami w przypadku trudności z interpretacją wyników badań ornitofauny miasta;

Prawa autorskie do sylabusa przysługują UKSW. Sylabus może być wykorzystywany jedynie dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywających się w UKSW, korzystanie z niego w innych celach wymaga zgody UKSW.

rozumie znaczenie wiedzy eksperckiej w rozwiązywaniu złożonych problemów z zakresu ornitologii miasta i potrafi wskazać sytuacje wymagające wsparcia merytorycznego Ocena 5 (bdb): student na wysokim poziomie konsultuje się z prowadzącym lub ze specjalistami w przypadku trudności z interpretacją wyników badań ornitofauny miasta; rozumie znaczenie wiedzy eksperckiej w rozwiązywaniu złożonych problemów z zakresu ornitologii miasta i potrafi wskazać sytuacje wymagające wsparcia merytorycznego Ocena połówkowa 3,5 jest wystawiana w przypadku pełnego zaliczenia efektów uczenia się na ocenę 3.0, jeśli student nie przyswoił w pełni efektów uczenia się na pełną ocenę 4.0. Ocena połówkowa 4,5 jest wystawiana w przypadku pełnego zaliczenia efektów uczenia się na ocenę 4.0, ale student nie przyswoił w pełni efektów uczenia się na ocenę 5.0.

Literatura obowiązkowa

1.	Luniak M, Kozłowski P, Nowicki W, Plit J. 2000. Ptaki Warszawy. Wyd. IGPZ PAN.

Literatura uzupełniająca

1.	Brown R, Ferguson J, Lees D, Lawrence M. 2006. Tropy i ślady ptaków. Wyd. Muza
2.	Jonsson L. 2006. Ptaki Europy i obszaru śródziemnomorskiego. Wyd. Muza
3.	Svensson L, Mullarney K, Zetterstrom D. 2023. Ptaki – przewodnik Collinsa. Wyd. Multico
4.	Matyjasiak P., Kraska R., Olszewski A., Sidelnik M. (2017). Zgrupowania ptaków wodno-błotnych kampinoskiego odcinka Wisły w różnych okresach fenologicznych w latach 2000-2010. W: Keller M., Kot H., Dombrowski A., Rowiński P., Chmielewski S., Bukaciński D. (red.). Ptaki Wisły Środkowej. Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne, Pionki, s. 469-520.

*** lista rodzajów zajęć**

- ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- wykład kierunkowy
- wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- seminarium dyplomowe
  (sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
  (zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy

Prawa autorskie do sylabusa przysługują UKSW. Sylabus może być wykorzystywany jedynie dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywających się w UKSW, korzystanie z niego w innych celach wymaga zgody UKSW.

przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)

Prawa autorskie do sylabusa przysługują UKSW. Sylabus może być wykorzystywany jedynie dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywających się w UKSW, korzystanie z niego w innych celach wymaga zgody UKSW.